

Balua jaka Pauli ngati ejuandiki Apilipi Ulongulelu

Pauli jwaandakya balua likundi la bandu babuhobale Kilisitu buku Pilipi mu yaka ya sitini na moja baada ja kusaliwa kwaka Kilisitu. Jwaandika balua jenze kipindi jubi ku kipungu ku Loma. Mulipungu 1:13. Tuwesa kulibola majambu kidogu ga musi uku Pilipi mukitabu sa mahenu gaatumi. Musi wa Pilipi wabia musi nkolongu u nkoa uku Makedonia. Kabee labii likundi lutumbuli la bandu babuhobale Kilisitu kutumbuli mu nkoa uku Makedonia batumbuliya mu musi gongo. Pauli na Sila ndi babatumbuliya likundi heli na hata baajegala mu kipungu kwii ikilu jimu pababiya hoku. Mu mahengu 16.

Kuwesikana Pauli jwabi na nia yingi pajwaandika balua jenze. Jatumia balua heji ngati napwasi ja kwaasengu bandu ba, ndaba ja hupi jebuntumila baada jukujowana jubii mukipungu. Mulipungu 4:10-19. Kabee jawesa kwaamanyisa hali jaki pajubii mukipungu na jatumia balua je heji kwamanyisa Timoteo na Epafulodito kulikundi la bandu babuhobale Kilisitu, ili awesa kwaajopa nukutenda isima ngati akakingosi wabu. Mulipungu 2:19-30.

Gagabii nkati

Pauli jutumbuli balua jaki sukwalamuki bandu babuhobale Kilisitu babii kumusi uku Pilipi, linga lipungu 1:1-2

Ndienu japwaji majambu gaki hejubii na majabu gajupala, mulipungu 1:3-2:30

Monikatai jaapeke malagiso gukuhenga paatama ngati bandu babuhobale Kilisitu. Mulipungu 3:1-4:9

Pauli jujomule sakwasengu bandu babuhobale Kilisitu buku Pilipi ndaba ja hupi yabu nakaalamuki. Mulipungu 4:10-23.

¹ Nepani Pauli na Timoti, twaatumisi baka Yesu Kilisitu.

Tunhandakii mwanganya mwabandu baka Sapanga ku Pilipi babube bajonganisi ni Kilisitu Yesu, pamu naka kilongosi na babaajangati bandu ba bunhobale Kilisitu.

² Bambu Sapanga jumpekia waamboni waki nu lukwali kabee nzopa haga kuhuma kwaka Bambu witu Yesu Kilisitu.

Pauli jwaalobe Apilipi

³ Nunsengu Sapanga wangu kila panunkomboka,

⁴ na kila pa nunndobee mwaboa, nundoba sukutogule,

⁵ ndaba ndei kunyangati mu mahengu gukulandi Lijambu la Amboni, tumbuka lisoba lu utumbulii mbaka lelenu.

⁶ Ndienu, mi nu usakaka Sapanga jojatumbuliya lihengu linyai nkati jinu, jajiendelesa mbaka palitimia Lisoba lukuhika kwaki Kilisitu Yesu.

⁷ Hela ndi embalika kunhwasali, ndaba nunkomboka masoba goti mmwoju jangu. Ndaba mwanganya mwaboti nnyangati mu waamboni gojumbeki Sapanga gukukengale nukulangi

pangwendu Lijambu la Amboni, sajenu pa mi mukipungu na hata panabi nga nukumeka mukipungu.

⁸ Sapanga jumanya mbwaga sakaka, hembwaga ndokule ngamaa kummbona mu upali waka Yesu Kilisitu.

⁹ Kuloba kwangu ndi kongo, upali wii uendaliya kujonzukeka ngani pamu nu umanyi wa sakaka na malangu goti,

¹⁰ ili nhwesa kuhagu lijambu lelibi la moju wa sapi, ndi pamwibia nga nilikosa lokapi mu lisoba lukuhika Kilisitu.

¹¹ Womi winu witweelila majambu goa gagabii gasakaka na gaamboni. Gagugeni Yesu Kilisitu mweni juwesa kumpeke, ndaba ju ulumbi nu ulumbalii waka Sapanga.

Kutama ndi kuba na Kilisitu mmoju

¹² Mwaalangu bangu, mbala mmnya majambu gala gagambataa gajangati ngamaa kuenesa Lijambu la Amboni.

¹³ Kulengana na haga, alonda boti ba nyumba jaka bambu nkolongu pamu na bangi boti pamba amanyiki mii mukipungu ndaba nepani nuntumaki Kilisitu.

¹⁴ Ndaba ji ipungu yangu kwaahengiki aka kilongu bingi kunhobale Bambu hata ahendale kuba na makili gukulandi lijambu laka Sapanga bila kujogopa.

¹⁵ Sakaka bandu bangi andandi Kilisitu ndaba abii na wipu na bandu bee haba apala kukomana, lakini bangi andandi Kilisitu kwa mawasu ga sapi.

¹⁶ Haba babundandi Kilisitu kwa moju wa asapi ahenga su upali, ndaba amanyiki Sapanga jum-beki lihengu lende kulikengale Lijambu la Amboni.

¹⁷ Baabi na wipu haba buntangasa Kilisitu suku-tokule kwaabu beni nga kwa mwoju wa asapi, koni aholale binyonzukiya mang'aliku gangu mu kipungu.

¹⁸ Lakini heli kwangu nepani ngasindu! Nepani ndogule ana bandu bundandi Kilisitu kwii indela jokapi, jikubii kwa mawasu giliya au ga asapi. Kabee niiendaliya kutogule.

¹⁹ Ndaba manyiki kukuloba kwinu nukuujiangati wa Loho jaka Yesu Kilisitu niitenda kulekakewa.

²⁰ Kutokule kwangu kukolungu nu kuhobale kwangu kubii ana, kwiindala jokapi nganiisindwi kulihenga lihengu langu, ila niibiya na mwoju wa nganganganga ngani kwa masoba goti na hasa kipindi senze, ili Kilisitu julumbilika mu nhyega jango jotii, panguba na mwomi au anawii.

²¹ Ndaba kwangu nepani kutama ndi kuba na Kilisitu mmoju jango, na kuwa ndi kupata gingi.

²² Lakini ngati kupete kutama niwesa kuhenga lihengu lelibii lukupata gingi, ndienu ngase-manyiki nhagu lako!

²³ Ganhuta majambu mabeli, ndokule kuboka muwomi gongo pamu ni Kilisitu, lijambu le heli la amboni ngamaa.

²⁴ Lakini kwibia lijambu laamboni ngani kwinu ana hendalii kutama mu nndema gongo.

²⁵ Ndaba mi nu usakaka wilijambu le heli, na hela manyiki niendaliya kutama pamu na mwan-

ganya mwaboa, ili nhwesa kujonzuke kukola kwinu nu kutogule mu kuhobale kwinu.

²⁶ Ndienu paniibiya na mwanganya kabee mmbiya na sindu sukukipunila ndaba jangu nepani pankubanzongini na Kilisitu Yesu.

²⁷ Lakini lijambu lelipalika mu mahengu ginu, nhenga ngati elipala Lijambu la Amboni laka Yesu Kilisitu, ili ana nhwesiki kuhika kwinu au nanzindiki, nyoana nzema nganganganga koni mmbii ni liwasu limu na mwoju gumu kukomane Lijambu la Amboni kwa pamu.

²⁸ Wala mwaaajogopa abaja babumpenga. Na heli laalangia bombi kuba biitenda kusindwa na mwanganya mwiitenda kuwesa ndaba Sapanga ndi jojupi uwesu.

²⁹ Ndaba mpatiki wamboni waka Sapanga gu kuntumaki Kilisitu, na nga kunhobale pena, ila kabee nukung'aliswa kwa ndaba jaki,

³⁰ henu nhwesa kujongana na nepani kukomana. Kukomana kwe hoku ndi komwamona nakakomana puuwanzu nahenu nakona nakakomana hadi sajeno ngati enzowana.

2

Kulihelea nu ukolungu waka Kilisitu

¹ Boo, kutama kwinu panzongini na Kilisitu kumpeki makile? Boo, upali waki gumpogale mwoju? Boo, nnzongini na Loho jaka Sapanga? Boo, mmbonane ikia pamu nukubonane usungu mwabeti kwa mwabete?

² Ndienu munitwelakiya kutogule kwangu kwakuba niliwasu limu, nu upali gumu na mwoju gumu nukupala lijambu limu.

³ Mwihenga sokapi kwa mwoju uku tokule kwinu au sukukipuna bwaka, mmbiya nngungamali mwabeni na mwabeni, na kila jumu ammbona nanzaki kuba jojupalika kupeta jombi.

⁴ Kila jumu winu jwilingali majambu gaki mweni pena, ila juhenga kwa ndaba ja bangi.

⁵ Mmbia na mwoju agolagola gojwabinaku Kilisitu Yesu.

⁶ Jombi toka mwandi jwabii Sapanga, lakini ngasejukubweni kuba Sapanga kola ndi sindu sukukamulaki kwa makili.

⁷ Henu sukupala mweni, jwagaleka goti haga, nukulihenga ngati ntumisi, nukusaliwa ngati bandu bangi, nukubonikana ngati bandu.

⁸ Najombi pajabiya jubonikana na nhyega ngati mundu, jiligungamaliya, nukujetake mbaka kuwa: Helo, kuwa punsalaba!

⁹ Henu Sapanga ankwea kunani ngani, nukumpeke liina likolongu kupeta mahina goti,

¹⁰ ili libiya ni isima liina laka Yesu, iumbi yoti yeibi kunani kwaka Sapanga, nu yu pundema na ndema jeatama bandu bawii, ipega magoti palongi jaki,

¹¹ na kila mundu jwiijetakiya hotuhotu Yesu Kilisitu ndi Bambu, ku ulumbi waka Sapanga Atati.

Kung'ala ngati ndondu

¹² Henu mwa akosi bangu, panabii na mwanganya nnyoana ngamaa, hata sajenu pa mii kutali na mwanganya nhendaliya kunyogwane.

Nhenga lihengu sukujogopa nukubagaja ku ukombosi winu,

¹³ ndaba Sapanga ndi jojuhenga lihenga muda woka nkati jinu, nukumpeke uwesu nu kupala kuhenga lelijongana numpangu waki mweni.

¹⁴ Nhenga majambu goti bila kulelaneka wala kubisana,

¹⁵ ili mpata kuba mwabandu ba sapi, banga nilikosa, ngati bana ba sapi baka Sapanga baatama mu ndema guliya na goguhobiki. Mwing'ala kwabu ngati ndondumu ejimulika kunani,

¹⁶ namulikamwi nganganganga lilobi la womi, na hapa nane panibiya na ndaba jukipunii lisoba lela laka Kilisitu, ndaba kwiibonikana hotuhotu kukasana kwangu nilihengu langu ngaselahoba bwaka.

¹⁷ Lakini hata ngati biimbiya ili nguba litambiku sindu sa kunywa pamu nukuhobale kwinu kokubi litambiku kwaka Sapanga, nala ndogule ngamaa nukujongana na mwanganya mwaboti kutogule hoku.

¹⁸ Ahelahela, mwanganya nanamu kupalika kutogule nukululuta pamu na nepani.

Timoti na Epapulodito

¹⁹ Kupete kujongana na Bambu Yesu nhobale niiwesa kuntuma Timoti kwinu eheno, ili mbata kupogaleswa mwoju wangu panipata majambu ginu.

²⁰ Ngasemii na mundu jongi ngati jombi, jojulinalgali majambu ginu kwa mwojo.

²¹ Ndaba kila jumu juhenga ngani majambu gaki mweni, wala ngase juhenga majambu gaka Yesu Kilisitu.

²² Lakini mwanganya mwabeti mmanyiki Timoti ejililangi mweni juwesa, ndaba jombi na nepani tubii ngati mwana na atati baki, tuhengiki lihengu li Lijambu la Amboni pamu.

²³ Henu nhobale kuntuma kwinu nyata panimanya majambu gangu pagiimbitila.

²⁴ Nanamweti nhobale kwaka Bambu ana nihika kwinu pambipi pani.

²⁵ Lakini nemoni sapi nuntuma kwinu nndongu witu Epapuladitu, jojuwe nanzangu mu lihengu na nkomana ngundu nanzangu na jojuwe mwanganya muntuma kwangu juhika kunyangati.

²⁶ Jupala ngamaa kumbona mwanganya, na ngasejubii na laha, ndaba mwanganya mwa-jowini jabii nngonzu.

²⁷ Sakaka jabii nngonzu, kabee pambipi na kuwa. Lakini Sapanga ambonila ikia, wala nga jombi pena, ila hata nepani jamonila ikia, ili nikuba nusungu nkolongu.

²⁸ Ndienu mbala ngamaa kuntuma kwinu, ili pamwammbona nhwesa kutogule kabee, na huzuni jangu nepani jiboka.

²⁹ Henu munzopa sukutogule kukolongu, jombi nndongu witu mu Bambu. Mpalika kwaatende isima bandu baabi ngati jombi,

³⁰ ndaba jaegaliya hata kuwa ndaba jilihengu laka Kilisitu, nukuhatalisa womi waki ili juwesa kunyangati nepani goguwe mwanganya ngasemwawesiki kunyangati.

3

Mwihobale majambu ya nhyega

¹ Sukujomule, mwalongu bangu ntoguliya koni nnzongini na Bambu. Ngasenzoka kukelabuki ganunhandaki puwanzu, ndaba ganhenga mmbia nulukwali.

² Nzepana na bandu batenda mahakau, yaka nakabwa heyi, bandu bahahingamaki kuseku jandu.

³ Ndaba twepani ndi twabandu totusekwi jandu sakaka, nga bombe! Ndaba twepani tuhobale Sapanga kwi indela ja Loho waki, nutukipuni sukujongana na Kilisitu Yesu. Nangasetuhobale hindu yeibii kunza ju nhyega.

⁴ Nepani ahelahe nakabia nhwesiki kugajetake majambu gagahengeka mu nhyega. Ana jubii mundu jojuwasali jugahobale majambu haga, hoju ngajwakawesiki kunzinda nepani.

⁵ Nepani banzekula jandu lisoba la nani toka panasaliwa. Nepani ndi namundu juku Izilaeli, likabila laka Benyamini, kabee nu Nhebulania jwa sakaka. Kwa majambu gukukamulaki Malagalaki nepani nabii Mfalisayo.

⁶ Nakasini ngamaa nabiya hata naang'alisa bandu ba bunhobali Kilisitu. Kulijambu luku-jetakewa na Sapanga sukukamulaki Malagalaki nepani ngasenabii nilikosa.

⁷ Lakini majambu ge gala goti gagabii nagawasalia gasapi na gukunyangati, henu nagabalanga kuba asala ndaba jaka Kilisitu.

⁸ Kulekana na haga, nagabalanga majambu goti kuba asala ndaba jilijambu likolongu ngani yaani kummanya Yesu Kilisitu Bambu wangu. Ndaba jaki jombi nyetaki kuleke kutali kila sindu, moniki haga goti gabii ngati imai ili numpata Kilisitu,

⁹ nukujonganiswa najombi ngani. Nepani ngasembai kabee lijambu lukujetakewa na Sapanga kwii ndela jukupwata Malagalaki. Ila mbala kujetakewa na Sapanga kwii indela jukunhobale Kilisitu, kujetake hoku kuhuma kwaka Sapanga kwii indela jukuhobale.

¹⁰ Sembala pee ndi kummanya Kilisitu na makili gukuyoka kwaki, nuku kuba pamu mu mang'aliku gaki, nakuba ngati jombi mu kuwa kwaki,

¹¹ koni nhobale na nepani niitenda kuyoka.

Nyombateka ili nhika kombala kuhika

¹² Ngasembwaga ndei kuhika au ndei kukamili. Henu nhendale kukasana ili mbata seketuli jela jejuje Yesu Kilisitu jumbatiki nepani.

¹³ Mwaalongu bangu, ngasembwaga ndei kupata. Lakini nhenga sindu simu, nyewa majambu gagapetiki, na ngasanii kwagalingali gagabii palongi.

¹⁴ Ndienu, mutuki kujenda kombala ili mbata nhupi jeheji, jejuje ukemi waka Sapanga kwa womi ukunani kwaka Sapanga kwi indela jaka Kilisitu Yesu.

¹⁵ Henu twepani totukomi mu loho tuwasaliya lijambu lelele, hata na bangi awasali majambu gangi, Sapanga jalibeka pagwendu leniheli.

¹⁶ Lakini patuhiki pani na tuendaliya kughenga gagaga.

¹⁷ Mwaalongu bangu, mpwata lilenganu langu. Tumpeki lilenganu mwaajoannya baapwata lilenganu lende.

¹⁸ Numpwagi lijambu le heli mala jingi na henu ngelabuki kabee kwa maholi. Bandu bingi atama ngati abaya bu nsalaba waka Kilisitu.

¹⁹ Mwisu wa bandu be haba kuhoba, ndaba litumbu labu ndi isapanga yabu, akipuni majambu gaguge kupalika bagabonila giyyoni, na aholale pe majambu gu pundema.

²⁰ Lakini wenei witu gubii kunani kwaka Sapanga. Natwe tunndendale sukuhobale nkombosi witu kuhuma hoku yani, Bambu Yesu Kilisitu,

²¹ jombi jwaing'anambula nhyega jejihalabika, ili jiwesa kulengana na nhyega jaki junu ulumbi, ku uwesu golagola goguwe juwesa hata kwi ikema indu yoti ibia pai ju ulongosi waki.

4

Malagisu

¹ Henu mwaalongu bangu monumpai, ne ndokule ngamaa kumbona, mwanganya mombii kutogule kwangu ni liseketule lu kuwesa kwangu, henu ndi empalika kutama nganganganga sukujongana na Bambu, mwaalongu bangu monumpai.

² Euodia na suntike, nunndobe nukundoba nnzongana mwakikilongu kwaka Bambu.

³ Nawehapa gunndongu wangu woguhobaleka, nugupala wajangatya aka nyongo haba, ndaba ahengiki lihengu lukulandi Lijambu la Sapa nakanopi pamu na Kelementi baahenga lihengu ajangu na bangi boti babube mahina gabu gaahandikwi mu kitabu sa womi.

⁴ Ndienu ntoguliya mu Ubambu masoba goti, kabee mbwaga ntoguliya!

⁵ Upoli winu gumanyikana na bandu boti. Bambu jubii pambipi.

⁶ Mwalihole lijambu lokapi, ila kila sempala, mundoba Sapanga numbiya na mwoju ukunsengu.

⁷ Nulukwali lwaka Sapanga, jejipeta malangu goka ga bandu, janndenda mioju jinu na malangu ginu sukujongana na Kilisitu Yesu.

⁸ Mwisuwe mwaalongu bangu, nhwasaliya majambu goti gagabii na gokapi gagabii gaamboni kukulumbalika: Na gokapi gagabii na gajupla Sapanga na gokapi gagabii gaa sapi na gokapi gagapalika kulumbalika na goti gagabii gihisima ana gubii usapi wokapi, anakibii sokapi sekipalika kulumbalika, nhwasaliya majambu ganga.

⁹ Majambu goka gamwiliboliki au kugajopa au kugajoana kuhuma kwangu, au kugabona, mugahenga haga. Najombi Sapanga ju lukwali jwibiya pamu na mwanganya.

Pauli jaansengu Apilipi

¹⁰ Natogulii ngamaa enyongini na Bambu ndaba mwisuwe mwapata kabee mbekenyu jukulangi ndenda kunkomboka. Kupwaga sakaka ngomboka kila lisoba ila pe ngasemwapatiki mbekenyu jukulangii lijambu le heli.

¹¹ Ngasebwaga hela ndaba jukupala sindu! Ndaba niliboliki kulisika na hindu yeminaku.

¹² Manyiki kusindwa kuba na hindu na jakuba na mali gingi. Nhyobali kulisika kwa kila hali na

kwa kila hindu, miya nusukutosa au mii ni inzala: Panguba na mali gingi au panguba nganasindu.

¹³ Nhwesa kuhinakali kila hali ndaba Kilisitu jumbeke makili.

¹⁴ Lakini, mwahengiki gaamboni kuba pamu na nepani mumang'aliku gango.

¹⁵ Mwanganya mwa Pilipi mmnyiki lisoba lukutumbuka kulandi Lijambu la Amboni kwangu, panabiya ndenda kuboka ku Makedonia, mwanganya kajika jinu ndi mwabandu babunzetaki Kilisitu bamwanyangatii, mwanganya kajika jinu ndi momwajongana nanepani mukujopa nakaapeke bangi hindu.

¹⁶ Panabiya mbala kunyangatii ku Tesaloniki mwandenda kunete, kupeta mala jimu.

¹⁷ Si mbala kujopa nhupi pena ila sembala hindu hijonzukika mu upandi wino.

¹⁸ Ndienu, nyopiki hindu yoti yemwambeki, kabee mwambeki mali gingi ngani kuliku yenabiya niipala. Mina kila sindu ndaba Epafuladitu juneti nhupi hinu. Nhupi ye heyi ndi ngati litambiku lelibii luhumba lwa asapi, litambiku lelijetakeka nukundengane Sapanga.

¹⁹ Ndienu Sapanga wangu, kwa hindu yaki hingi ku ulumbi waki kwi indela jaka Yesu Kilisitu, jampekia hindu yempala yoti.

²⁰ Ulumbi gubiya kwaka Sapanga jojubii Atati bitu, yaka petapeta. Amina.

Malamuki gukujomule

²¹ Walamukiya bandu boti bajongini ni Kilisitu Yesu. Aka kilongu baabi pamu nanepani pamba atenda kunndamuki.

²² Bandu boa baka Sapanga pamba, na hasa baabi mu nyumba jaka bambu nkolongu juku Loma, buntenda kundamu.

²³ Nundobe mwaboti wamboni waka Bambu witu Yesu Kilisitu gubiya pamu na mwanganya.

Amatengu

The New Testament in the Matengo language of Tanzania: Amatengu

copyright © 2020 The Word for the World International

Language: (Matengo)

Contributor: The Word for the World Southern Africa

The New Testament in Matengo Language.

The Word for the World

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 May 2025 from source files dated 14 May 2025

68e6beac-0abf-549f-91d7-ab33f1fb6cd4